

ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ НА ОСНОВІ ПРИНЦИПІВ ESG

Кудрявцев В.М., к.е.н., доцент

Бабій А.С., аспірант

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Концепція сталого розвитку в сучасному світі набуває дедалі більшого впливу та значущості, як реакція на екологічні проблеми, спричинені економічним зростанням.

Сама концепція сформувала себе у вигляді ідеї збереження планети. Ця ідея повинна мати стратегію збалансованого розвитку соціуму, економіки та екології.

Якщо сталий розвиток являє собою саме концепцію, яка охоплює всі сфери людського існування і розглядає загальні питання, то ESG – це підходи, які розглядають економічні та виробничі питання у фінансовому та промисловому секторі.

Міжнародні принципи ESG, засновані на трьох взаємопов'язаних складових – екології (Environmental), соціальній політиці (Social) та корпоративному управлінні (Governance), набувають дедалі більшої популярності в сучасному порядку денному українських компаній.

Це означає, що тепер запорука успіху компанії зміщується в бік відповідального ведення бізнесу з турботою про людину і природу.

Підхід ESG-трансформації передбачає методології вимірювання цих принципів у діяльності бізнесу. Існує безліч підходів оцінки, які постійно вдосконалюються.

У цій роботі розглядається методологія рейтингового агентства RAEX-Europe. Вона передбачає присвоєння загального рейтингу та окремого рейтингу за кожною складовою з трьох принципів, що дає змогу оцінити більш слабкі або сильні складові.

Найвищим значенням є присвоєння рейтингу «А», далі йде рейтинг «В», і найнижчий рейтинг «С». Своєю чергою, ці значення поділяються ще на три рейтинги – найвищі значення «А», дуже високе значення «АА» і високе значення «ААА».

Розглянувши дані рейтингу ESG українських компаній, найпроблемнішими з трьох складових принципів є екологічні (E) і соціальні (S), але ці значення безпосередньо залежать від управління (G). Подібна проблема безпосередньо зачіпає і відбивається на ESG-трансформації через некомпетентність управлінських моделей. Сам процес часто залишається на етапі вже прийнятих кейсів у сфері стійкості і не трансформує саму систему корпоративного управління таким чином, щоб відбувався повноцінний процес впровадження ESG-принципів у сам бізнес-процес компаній.

Для повноцінного використання екологічних і соціальних принципів, що залишилися, сам підхід доцільніше змінити в бік поступового впровадження

управлінських принципів, які згодом сприяють більш плавному й ефективному впровадженню ESG-принципів.

Подібна проблема безпосередньо відбивається на рівні управлінських компетенцій українських компаній і проєктів. Подібний процес трансформації вимагає від управлінців нових рішень і моделей управлінь, що виявляється на базових етапах бізнес-процесів. Ці недоліки несуть серйозні витрати, і їхня кількість зростатиме за будь-яких змін, то через деякий час «конструкція», побудована невірно, почне розпадатися.

Бізнес-процеси мають на увазі точки входу і виходу, які вибудовуються в певну послідовність. Більшості українських компаній притаманний функціональний підхід, що вже скорочує трансформацію в галузі управління, оскільки основне завдання функціонального підходу – це структура і чіткий поділ, і не завжди такий підхід має на увазі збіг кінцевого результату і обраних цілей.

Зважаючи на це, українським компаніям необхідно відходити від функціонального підходу в бік процесного, який дасть змогу сформувати довгострокову єдину мету, яка не буде розходитися з цілями окремих процесів, вибудувати систему контролю і показників, які є нефінансовими показниками звітності застосування ESG- принципів.

Формування ESG-звітності є обов'язковим пунктом для впровадження ESG-принципів. Даний звіт повинен містити «конкретну інформацію про поточні та плановані ініціативи компанії в галузі сталого розвитку. У них також наводиться докладний аналіз ставлення організації до суспільства, обов'язку по відношенню до співробітників, справедливості по відношенню до клієнтів, відповідальності перед суспільством і турботи про навколишнє середовище.

Ще одним принципом контролю є принцип внутрішнього та зовнішнього контролю реалізації ESG-стратегії.

Під час внутрішнього моніторингу особлива увага приділяється прогалинам в ESG-стратегії та стримувальним факторам, під час зовнішнього моніторингу – відстеженню тенденції в галузі регулювання ESG.

Що стосується більш значущих проблем корпоративного управління, то в українській практиці тільки зароджується практика впровадження відділів і менеджерів зі сталого розвитку або ESG-стратегії. Здебільшого такі завдання керівництво покладає на екологічний сектор компанії, що докорінно невірно, оскільки ESG не передбачає реалізацію тільки екологічних питань.

Відповідно, створення в компаніях відділів, що відповідають за ESG, – найбільш вірний шлях до ефективної трансформації в умовах сучасного порядку денного сталого розвитку. Цей відділ візьме на себе завдання з розроблення, впровадження та контролю ESG-стратегії.

Таким чином, сучасний порядок денний ESG-трансформації передбачає впровадження ESG-принципів у бізнес-процеси шляхом формування служби, відповідальної за ведення цього напрямку, формування компетентності управлінського складу у сфері сталого розвитку та ESG, збирання й контроль нефінансової звітності, прихильність до процесного підходу бізнес-процесів.